

**Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка**

Ганна Йордан, Тетяна Решетука

**ВИДАВНИЧО-ПОЛІГРАФІЧНА СПРАВА
У СХЕМАХ І ТАБЛИЦЯХ
навчально-наочний посібник**

Тернопіль – 2024

Рекомендовано до друку Вченою радою Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
Протокол № 5 від 23 грудня 2024 року

Рецензенти:

ГАВЕНКО С. Ф., завідувач кафедри поліграфічних медійних технологій і паковань УАД, доктор технічних наук, академік Академії інженерних наук України, голова галузевої експертної ради 18 – «Виробництво та технології»;

ВІЛЬЧИНСЬКА Т. П. завідувач кафедри української мови та славістики, доктор філологічних наук, професор, Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

КОМІНЯРСЬКА Л. А., старший викладач кафедри інформаційної та соціальної діяльності Західноукраїнського національного університету, кандидат наук із соціальних комунікацій.

Йордан Г.М., Решетука Т.В. Видавничо-поліграфічна справа у схемах і таблицях : навчально-наочний посібник для здобувачів ступеня бакалавра/магістра за освіт. програмою «Журналістика» спец. 061 Журналістика / Г. Йордан, Т. Решетука. Тернопіль : Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2024. 126 с.

Навчально-наочний посібник містить сто тридцять логічно побудованих і добре структурованих схем та таблиць, які знайомлять із типологією, архітектонікою, структурою та критеріями для оцінки якості різних видів видавничої продукції, послідовно відтворюють етапи видавничо-поліграфічного процесу, пропонують перелік технологій поліграфічного виробництва, які визначають основні параметри майбутнього видання та є інструментом виробництва друкованої продукції, а також сприяють автоматизації і комп'ютеризації видавничо-поліграфічних підприємств.

Призначений для здобувачів освіти за спеціальностями 061 «Журналістика» та 186 «Видавництво та поліграфія», викладачів, працівників видавництв та поліграфічних підприємств.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	9
Тенденції розвитку видавничої справи в Україні на сучасному етапі	11
Юридичні основи видавничої справи	11
Закони та підзаконні акти, що безпосередньо стосуються видавничої діяльності	11
Закони, кодекси, підзаконні акти, що стосуються видавничої справи в окремих положеннях	12
Закон України «Про видавничу справу»: основні терміни і визначення	13
Закон України «Про видавничу справу»: співвідношення понять	13
Закон України «Про видавничу справу»: обмеження у видавничій діяльності (стаття 28)	14
Конфіденційна інформація	14
Інформація, що становить державну таємницю	15
Типологія сучасного видавництва	16
Структура сучасного видавництва	17
Функціональні обов'язки директора видавництва	17
Функціональні обов'язки головного редактора видавництва	18
Функціональні обов'язки редактора видавництва	19
Функціональні обов'язки інших працівників видавництва	20
Кадрова затребуваність фахових редакторів	22
Фахові вимоги до редакторів	23
Видавнича продукція та критерії її поділу на види	24
Види видань за цільовим призначенням	24
Види видань за читацькою адресою	25
Види видань за знаковою природою інформації	25
Види видань за періодичністю виходу у світ	25

Види видань за складом основного тексту	26
Види видань за мовою видання	26
Види видань за матеріальною конструкцією	26
Види неперіодичних видань за структурою	27
Види неперіодичних видань за повторністю випуску	27
Види видань за обсягом	27
Види видань залежно від призначення	28
Види неперіодичних видань за форматом	28
Стандартні формати книг	29
Стандартні формати журнальних видань	29
Формати серії А	30
Формати серії В	30
Формати серії С	30
Перший варіант оформлення книжкових видань.	31
Другий варіант оформлення книжкових видань	32
Третій варіант оформлення книжкових видань	33
Види періодичних і продовжуваних видань	34
Функції книги	35
Функції періодичних видань	35
Параметри, які характеризують друковану продукцію	36
Показники якості книжкового видання з точки зору товарознавців	37
Властивості, які роблять книгу доброякісною, тобто зручною в користуванні	37
Книга як основний предмет видавничої діяльності	38
Матеріальна конструкція видання	38
Матеріальна структура книги	38
Види палітурних оправ	39
Функції палітурної оправи	39

Види суперобкладинок	40
Функції суперобкладинок	40
Види футлярів	40
Види стрічок-закладок	41
Види корінців книг	41
Види додаткових деталей книжкового блоку	41
Види обрізів книг	42
Способи оздоблення книжкової продукції	42
Види форзаців/нахзаців	43
Змістова структура видання	44
Структура змістової частини видання	44
Класифікація титульних аркушів	44
Види текстової інформації	45
Види ілюстрацій	45
Види таблиць	46
Види формул	46
Види доповнюючих компонентів	47
Види пояснюючих компонентів	47
Види пошукових компонентів	48
Види змісту за формою	48
Види змісту за охопленням заголовків	48
Види колонтитулів за розташуванням у виданні	48
Види колонтитулів за мінливістю у виданнях	49
Види показчиків за об'єктом пошуку	49
Види показчиків за принципом розміщення рубрик	49
Види показчиків за складом і структурою рубрик	49
Види показчиків за іншими ознаками	50
Види бібліографічних компонентів	50

Склад вихідних відомостей на титульному аркуші	51
Типологія вихідних відомостей на титульному аркуші	52
Типологія вихідних відомостей на звороті титульного аркуша	53
Типологія вихідних відомостей на останній сторінці видання	54
Редакційно-видавничий процес	55
Класифікація поліграфічної продукції з технологічної точки зору	55
Тенденції розвитку сучасної поліграфії	56
Системи випуску поліграфічної продукції	56
Аналогова система випуску поліграфічної продукції	57
Цифрова система випуску поліграфічної продукції	57
Схема підготовки книжково-журнального видання до друку	58
Схема підготовки газет до друку	59
Чинники, що визначають технологію опрацювання друкованого видання	60
Методи проходження видання у виробництві	60
Основні етапи виготовлення друкованого видання	61
Типи технологій додрукарських процесів	61
Властивості додрукарських процесів (систем)	62
Чинники, що впливають на вибір устаткування і програмного забезпечення додрукарських систем	62
Чинники, що сприяють створенню відкритих додрукарських систем	63
Види зв'язків додрукарської та післядрукарської систем	63
Базова структура комп'ютерних видавничих систем (КВС)	63
Порядок проходження оригіналу в редакції/видавництві	64
Види оригіналів для друкованих (поліграфічних) видань	64
Класифікація оригіналів	65
Характеристика ілюстраційних оригіналів	66

Якісні і кількісні показники текстових видань	66
Класифікація шрифтів	67
Види комп'ютерних шрифтів	67
Групи поліграфічних шрифтів	68
Засоби акцентування уваги читача	69
Схема технологічного процесу з відтворення текстової інформації	70
Чинники, які визначають технологію опрацювання тексту	71
Методи введення текстової інформації у комп'ютерно-видавничих системах	71
Типи коректури	72
Основні правила використання коректурних знаків	72
Коректурні знаки	73
Чинники, що визначають вибір технології відтворення ілюстративного оригіналу	74
Технологічні операції опрацювання ілюстративної інформації	74
Схема технологічного процесу опрацювання зображень за групами	75
Програми для опрацювання ілюстрацій	77
Технології кольороподілу	77
Види контролю якості ілюстрацій	77
Типи кольоропроби	78
Етапи кольоропроби	78
Загальні вимоги до кольоропроби	79
Типи технологій аналогової кольоропроби	79
Класифікація фотоформ	80
Види коректури недоліків фотоформ	80
Класифікація поліграфічних підприємств	81
Параметри вибору поліграфічного підприємства для виконання замовлення	81

Класифікація друкарських форм	82
Класифікація друкарських машин	82
Узагальнена технологічна схема друкарських процесів	83
Класифікація асортименту паперу для друку	83
Технологічні операції післядрукарської обробки поліграфічної продукції	84
Види фальцювання	85
Типи комплектування книжкового блоку	85
Способи скріплення поліграфічної продукції дротом	86
Способи скріплення поліграфічної продукції незшивним клейовим скріпленням	87
Способи скріплення поліграфічної продукції шиттям нитками	88
ГЛОСАРІЙ	89
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА	123